

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΣΕ ΕΛΑΣΣΟΝΑ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΘΕΣΗ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 6 Δεκεμβρίου 2017, με την εξής σύνθεση : Ανδρονίκη Θεοτοκάτου, Πρόεδρος, Άννα Λιγωμένου και Αγγελική Μαυρουδή, Αντιπρόεδροι, Μαρία Αθανασοπούλου, Ευαγγελία - Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Σταμάτιος Πουλής, Δημήτριος Πέππας, Αγγελική Μυλωνά, Στυλιανός Λεντιδάκης, Βιργινία Σκευή, Βασιλική Σοφιανού, Δέσποινα Τζούμα, Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου, Κωνσταντίνος Παραθύρας, Αργυρώ Μαυρομμάτη, Κωνσταντίνος Κρέπης και Γεωργία Παπαναγοπούλου (εισηγήτρια), Σύμβουλοι. Επίσης μετείχαν οι Σύμβουλοι Βασιλική Προβίδη, Ασημίνα Σακελλαρίου, Ευαγγελία Σεραφή και Νεκταρία Δουλιανάκη, ως αναπληρωματικά μέλη. Γραμματέας η Ελένη Αυγουστόγλου.

Γενικός Επίτροπος Επικρατείας : Αντώνιος Νικητάκης, Επίτροπος Επικρατείας, κωλυομένης της Γενικής Επιτροπής της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, Χρυσούλας Καραμαδούκη.

Για να δικάσει την από 15.9.2015 (αριθμ. καταθ. .../28.9.2015) αίτηση του Ελληνικού Δημοσίου, το οποίο εκπροσωπεί ο Υπουργός Οικονομικών, που παραστάθηκε δια του Νομικού Συμβούλου του Κράτους Νικολάου Καραγιώργη,

κ α τ ά της ... του..., κατοίκου ... (οδός ... – Τ.Κ. ...), η οποία παραστάθηκε διά της πληρεξουσίας δικηγόρου της Ιωάννας Τόπακα (Α.Μ./Δ.Σ.Α. 24686).

Με την αίτηση αυτή το Ελληνικό Δημόσιο επιδιώκει την αναίρεση της 2612/2015 απόφασης του ΙΙΙ Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε το Δικαστήριο άκουσε:

Τον Νομικό Σύμβουλο του Κράτους, για το αναιρεσείον Ελληνικό Δημόσιο που ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση αναίρεσης.

Την πληρεξουσία δικηγόρο της αναιρεσίβλητης, η οποία ζήτησε την απόρριψη της αίτησης. Και

Τον Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος πρότεινε την απόρριψη αυτής.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη, με παρόντα τα τακτικά μέλη που έλαβαν μέρος στη συζήτηση της υπόθεσης, εκτός από τις Αντιπροέδρους Άννα Λιγωμένου και Αγγελική Μαυρουδή και τους Συμβούλους Μαρία Αθανασοπούλου, Ευαγγελία - Ελισάβετ Κουλουμπίνη και Κωνσταντίνο Κρέπη, που είχαν κώλυμα (άρθρα 11 παρ. 2 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013 και 78 παρ. 2 του π.δ. 1225/1981). Για τη νόμιμη συγκρότηση της Ελάσσονος Ολομέλειας, στη διάσκεψη μετείχαν επίσης οι Σύμβουλοι Ασημίνα Σακελλαρίου και Ευαγγελία Σεραφή (αναπληρωματικά μέλη).

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα και

Σκέφθηκε σύμφωνα με το νόμο,

Αποφάσισε τα εξής :

1. Για την άσκηση της υπό κρίση αίτησης δεν απαιτείται η καταβολή παραβόλου (βλ. άρθρα 61 παρ. 1 και 117 του π.δ/τος 1225/1981 και 73 παρ. 1

του, κυρωθέντος με το άρθρο πρώτο του ν.4129/2013, Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο).

2. Με την ένδικη αίτηση ζητείται παραδεκτώσ η αναίρεση της 2612/2015 απόφασης του ΙΙΙ Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Με την απόφαση αυτή έγινε δεκτή έφεση της ήδη αναιρεσίβλητης κατά της .../2013 πράξης της Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Στρατιωτικών και Πολεμικών Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, με την οποία είχε απορριφθεί αίτησή της για επανεξέταση της οριστικώς κριθείσας συνταξιοδοτικής της υπόθεσης (κατ' άρθρο 66 παρ. 7 του π.δ. 169/2007) και κανονισμό σ' αυτήν σύνταξης κατά μεταβίβαση, ως διαζευγμένης θυγατέρας αποβιώσαντος στρατιωτικού συνταξιούχου. Ακολούθως, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση αναπέμφθηκε ο συνταξιοδοτικός φάκελος της αναιρεσίβλητης στην αρμόδια Διεύθυνση του Γ.Λ.Κ., προκειμένου να κριθεί κατ' ουσίαν το συνταξιοδοτικό της δικαίωμα με την εξέταση της συνδρομής στο πρόσωπό της κατά το έτος 1991 (οπότε κατέστη αμετάκλητη η .../1989 απόφαση του διαζυγίου της) των απαιτούμενων κατά νόμο προϋποθέσεων.

3. Το αναιρεσεΐον επιδιώκει την ακύρωση της πληττόμενης απόφασης προβάλλοντας ότι α) κατ' εσφαλμένη ερμηνεία της οικείας ουσιαστικής διάταξης ως προς την έννοια του ενεργού ασφαλιστικού δεσμού το δικάσαν Τμήμα έκρινε ότι η αναιρεσίβλητη δεν είχε κατά τον κρίσιμο χρόνο επαγωγής του συνταξιοδοτικού της δικαιώματος ενεργό ασφαλιστικό δεσμό με το Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ., β) κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και πλημμελή εφαρμογή του άρθρου 66 παρ. 7 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα (π.δ. 169/2007) ήχθη το δικάσαν Τμήμα στην κρίση ότι η .../17.11.2006 απόφαση του Διευθυντή του Περιφερειακού

Υποκαταστήματος Συντάξεων Αθηνών του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ., με την οποία απορρίφθηκε αίτηση της αναιρεσίβλητης για χορήγηση σ' αυτήν σύνταξης γήρατος από τον ασφαλιστικό αυτό φορέα, αποτελεί νέο κρίσιμο έγγραφο, κατά την έννοια της διάταξης αυτής, που δικαιολογεί την επανεξέταση της οριστικώς κριθείσας συνταξιοδοτικής της υπόθεσης και γ) κατά παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας, υπό την ειδικότερη αιτίαση της πλημμελούς και ανεπαρκούς αιτιολογίας το δικάσαν Τμήμα έκρινε ότι δεν συνέτρεχε κατά τον κρίσιμο χρόνο επαγωγής του συνταξιοδοτικού δικαιώματος της αναιρεσίβλητης ενεργός ασφαλιστικός δεσμός με το Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ..

4. Ο Κώδικας Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο στην επίδικη περίπτωση χρόνο (π.δ. 1041/1979 και ακολούθως π.δ. 166/2000) όριζε στο άρθρο 31 παρ. 1 περ. γ' (άρθρο 1 του ν.δ. 666/1970, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 9 του ν. 1654/1986): «Δικαίωμα σε σύνταξη από το Δημόσιο Ταμείο έχουν ... α) ... β) ... γ) η διαζευγμένη θυγατέρα, εφόσον συντρέχουν αθροιστικά οι εξής προϋποθέσεις: αα) Ο γάμος να λύθηκε με κοινή υπαιτιότητα του συζύγου ή από λόγο που δεν αφορά αποκλειστικά το πρόσωπό της ή με συναινετικό διαζύγιο ή να συντρέχει περίπτωση βίαιης διακοπής της δίκης λόγω θανάτου του συζύγου. ββ) Να μην έχει μηνιαίο εισόδημα από το Δημόσιο ή το Δημόσιο Τομέα μεγαλύτερο από το κατώτατο όριο σύνταξης του Δημοσίου, όπως αυτό ισχύει κάθε φορά. Επίσης να μην έχει εκάστοτε φορολογητέο εισόδημα από οποιαδήποτε άλλη πηγή, μεγαλύτερο από το παραπάνω καθοριζόμενο κατώτατο όριο. γγ) Να μην παίρνει άλλη σύνταξη και να μην έχει ασφαλιστεί για σύνταξη σε οποιοδήποτε

ασφαλιστικό οργανισμό κύριας σύνταξης. δδ) Κατά την 31 Δεκεμβρίου 1986 να έχει συμπληρώσει το τεσσαρακοστό έτος της ηλικίας της».

5. Από τις ως άνω διατάξεις συνάγεται ότι η διαζευγμένη θυγατέρα αποβιώσαντος συνταξιούχου θεμελιώνει συνταξιοδοτικό, από μεταβίβαση, δικαίωμα εις βάρος του Δημοσίου, εφόσον συντρέχουν στο πρόσωπό της σωρευτικά όλες οι προαναφερόμενες (υπό στοιχεία αα έως δδ) προϋποθέσεις κατά το χρόνο επαγωγής του συνταξιοδοτικού δικαιώματος, που συμπίπτει με το χρόνο θανάτου του συνταξιούχου (πατέρα ή μητέρας) ή εφόσον κατά το χρόνο εκείνο ήταν ακόμη έγγαμη, με το χρόνο της αμετάκλητης, κατά το άρθρο 1438 του Α.Κ., λύσης του γάμου της, με εξαίρεση μόνο την προϋπόθεση της συμπλήρωσης του 40ου έτους της ηλικίας της, που πρέπει σε κάθε περίπτωση να συντρέχει κατά την 31.12.1986 (Ολ. Ε.Σ. 127/1992, 917/1996, 401/1997). Περαιτέρω, από τις ως άνω διατάξεις προκύπτει ότι οι προϋποθέσεις που έχουν τεθεί αθροιστικά για τη θεμελίωση δικαιώματος σύνταξης διαζευγμένης θυγατέρας αποβλέπουν, κυρίως για λόγους κοινωνικούς, στην προστασία το μεν των προσώπων που στερούνται εισοδήματος ή το μηνιαίο εισόδημά τους από οποιαδήποτε πηγή, είναι κατώτερο από το κατώτατο όριο σύνταξης του Δημοσίου, όπως αυτό ισχύει κάθε φορά, το δε των προσώπων που δεν λαμβάνουν σύνταξη από οποιοδήποτε φορέα και δεν έχουν ασφαλισθεί για σύνταξη σε οποιοδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό κύριας σύνταξης. Η ασφάλιση, όμως, της διαζευγμένης θυγατέρας σε οργανισμό κύριας σύνταξης, ως προϋπόθεση αποκλεισμού του δικαιώματος συνταξιοδότησής της από το Δημόσιο, δεν αρκεί να είναι περιστασιακή, αλλά πρέπει να υφίσταται ενεργός ασφαλιστικός δεσμός, δηλαδή τέτοιος που υπό συγκεκριμένα πραγματικά

περιστατικά, κατά περίπτωση εξεταζόμενα (ημέρες ασφάλισης, ηλικία, υγεία, είδος επαγγελματικής απασχόλησης) δύναται, κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων, να οδηγήσει σε χορήγηση σύνταξης από τον ασφαλιστικό οργανισμό (βλ. Ολ. Ε.Σ. 570/2010, 150, 158/2005, 402/1999).

6. Στο Κεφάλαιο Στ' (Κανονισμός των Συντάξεων – Ένδικα μέσα – Εκτέλεση Πράξεων – Εκχώρηση Συντάξεων) του Τμήματος Γ' (Κοινές Διατάξεις) του ίδιου ως άνω Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 169/2007) και συγκεκριμένα στο άρθρο 66 (στο οποίο έχει κωδικοποιηθεί το άρθρο 1 του α.ν. 599/1968), όπως ισχύει, ορίζεται: «1. Ο κανονισμός των συντάξεων, των βοηθημάτων και των επιδομάτων που βαρύνουν το Δημόσιο και πληρώνονται από αυτό, με εξαίρεση τις προσωπικές συντάξεις, γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις αυτού του Κώδικα από την Υπηρεσία Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους με πράξη που εκδίδεται από τον Τμηματάρχη της αρμόδιας Διεύθυνσης Συντάξεων. Η πράξη κανονισμού σύνταξης υπόκειται σε ένσταση που ασκείται για οποιονδήποτε λόγο στην Επιτροπή Ελέγχου Πράξεων Κανονισμού Συντάξεων... . 2. Η ένσταση ασκείται: α) Από το Διευθυντή της αρμόδιας Διεύθυνσης Συντάξεων πριν από την εκτέλεση της πράξης ... β) από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον, μέσα σ' ένα έτος από την κοινοποίηση της πράξης. 3. Η ένσταση ασκείται χωρίς περιορισμό από προθεσμία. α) αν η πράξη που προσβάλλεται στηρίζεται σε ψευδείς καταθέσεις μαρτύρων ή σε ψευδή έκθεση ή κατάθεση πραγματογνώμονα ή σε πλαστά ή νοθευμένα έγγραφα, εφόσον τα περιστατικά αυτά προκύπτουν από αμετάκλητη δικαστική απόφαση ή βούλευμα, β) αν εμφοχώρησε πλάνη για τα πράγματα, γ) αν με την πράξη που προσβάλλεται κανονίστηκε σύνταξη χωρίς να συντρέχουν οι νόμιμες

προϋποθέσεις ή μεγαλύτερη από αυτή που καθορίζει ο νόμος. ...

5. Απαγορεύεται η εξέταση της νομιμότητας των παραπάνω πράξεων ή αποφάσεων με άλλη διαδικασία εκτός από αυτή που αναγράφεται σ' αυτό το άρθρο. ... 6. Η πράξη κανονισμού σύνταξης και η απόφαση της Επιτροπής Ελέγχου Πράξεων Κανονισμού Συντάξεων υπόκεινται σε έφεση στο αρμόδιο Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που ασκείται από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών εντός έτους από την έκδοσή τους, καθώς και από εκείνον που έχει έννομο συμφέρον εντός έτους από την κοινοποίησή τους. ... Όταν ασκηθεί η έφεση εξαντλείται η δικαιοδοσία των οργάνων που αναφέρονται στις προηγούμενες παραγράφους. 7. Κάθε αίτηση σχετική με πράξη που εκδόθηκε για κανονισμό σύνταξης ή με απόφαση της Επιτροπής Ελέγχου Πράξεων Κανονισμού Συντάξεων, η οποία στηρίζεται σε έγγραφα για το περιεχόμενο των οποίων δεν έγινε κρίση, θεωρείται όχι ως ένδικο μέσο αλλά ως αίτηση που εξετάζεται για πρώτη φορά. 8. Υποθέσεις για συντάξεις που κρίθηκαν οριστικά και τελεσίδικα με τη διαδικασία των παραγράφων 1 έως και 7 αυτού του άρθρου, μπορούν να επαναφερθούν για εξέταση σε πρώτο βαθμό με αίτηση των ενδιαφερομένων ή του Διευθυντή της αρμόδιας Διεύθυνσης Ελέγχου και Εντολής Πληρωμής Συντάξεων, εφόσον αυτοί επικαλούνται αντίθετη αμετάκλητη απόφαση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που εκδόθηκε μετά τη χρονολογία έκδοσης της οριστικής πράξης ή απόφασης, η οποία προσβάλλεται».

7. Κατά την έννοια όλων των ως άνω διατάξεων το δικαίωμα προς απονομή συντάξεως κρίνεται μόνον άπαξ και δεν συγχωρείται η επάνοδος στα ήδη κριθέντα αφότου η σχετική πράξη του αρμοδίου συνταξιοδοτικού οργάνου καταστεί οριστική, μετά την εξάντληση των προβλεπομένων ενδικοφανών ή

ενδίκων μέσων ή την παρέλευση απράκτων των προθεσμιών που ορίζονται στο νόμο για την άσκησή τους, εφόσον το αίτημα στηρίζεται στην ίδια ιστορική και νομική αιτία και δεν υφίσταται διαφορετικό αντικείμενο για έρευνα. Κατ' εξαίρεση, η επανεξέταση συνταξιοδοτικής υποθέσεως, που κρίθηκε με πράξη της αρμόδιας Διεύθυνσης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, η οποία κατέστη κατά τα ανωτέρω οριστική, είναι επιτρεπτή μόνο στις περιπτώσεις που ο ενδιαφερόμενος είτε επικαλείται την έκδοση αποφάσεως αντιθέτου περιεχομένου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, είτε προσκομίζει, με την αίτησή του, νέα κρίσιμα για την υπόθεση έγγραφα. Ειδικότερα ως «νέα έγγραφα», η επίκληση των οποίων στηρίζει κατά νόμο αίτηση εξετάσεως σε πρώτο βαθμό υποθέσεως, για την οποία έχει ήδη εκδοθεί συνταξιοδοτική πράξη, απορριπτική αίτησης απονομής σύνταξης σε διαζευγμένη θυγατέρα επειδή υφίστατο ενεργός ασφαλιστικός δεσμός, θεωρούνται εκείνα τα οποία δύνανται να ασκήσουν ουσιώδη επιρροή επί του συνταξιοδοτικού δικαιώματος της αιτούσας, υπό την έννοια ότι η έρευνά τους θα οδηγούσε σε διαφορετικό αποτέλεσμα, και τα οποία είτε προϋπήρχαν της έκδοσης της πράξης και ήταν άγνωστα ή ανέφικτη η προσαγωγή τους, είτε προέκυψαν μεν μετά την έκδοση αυτής, αλλά βεβαιώνουν πραγματικά γεγονότα που αναφέρονται μέχρι το χρόνο επαγωγής του συνταξιοδοτικού δικαιώματος αφού αυτός είναι ο κρίσιμος χρόνος για να κριθεί εάν ο ασφαλιστικός δεσμός είναι ενεργός (βλ. Ολ. Ελ. Συν. 3/2014, 1095/2013, 1908/2009, 2400/2005, 729/1999, 317, 870/1998, πρβλ. Ολ. Ελ. Συν. 1070/2002, 158/2005 κ.α.). Μειοψήφησαν η Πρόεδρος Ανδρονίκη Θεοτοκάτου και η Σύμβουλος Αργυρώ Μαυρομμάτη, οι οποίες διατύπωσαν την ακόλουθη γνώμη: ως «νέα έγγραφα», η επίκληση των οποίων στηρίζει, κατά νόμο, αίτηση

εξέτασης σε πρώτο βαθμό υπόθεσης, για την οποία έχει ήδη εκδοθεί συνταξιοδοτική πράξη, θεωρούνται εκείνα από τα οποία προκύπτουν πραγματικά περιστατικά που ασκούν ουσιώδη επιρροή στο συνταξιοδοτικό δικαίωμα του αιτούντος, υπό την έννοια ότι η έρευνά τους θα οδηγούσε σε διαφορετικό αποτέλεσμα (Ολ. Ελ. Συν. 1908/2009, 2360/2007).

8. Στην υπό κρίση υπόθεση, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, το δικάσαν Τμήμα δέχθηκε, κατά την ανέλεγκτη αναιρετικά περί τα πράγματα κρίση του, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η τότε εκκαλούσα (και ήδη αναιρεσίβλητη), γεννηθείσα το έτος 1946, υπέβαλε στο Γ.Λ.Κ. την .../7.8.1995 αίτηση για κανονισμό σ' αυτήν σύνταξης, ως διαζευγμένης θυγατέρας αποβιώσαντος στρατιωτικού συνταξιούχου. Η αίτηση αυτή απορρίφθηκε με την .../7.3.1996 πράξη του Προϊσταμένου της 44ης Διεύθυνσης, με την αιτιολογία ότι εφόσον ήταν ασφαλισμένη στο Ι.Κ.Α. και είχε πραγματοποιήσει, μέχρι το έτος 1990, 1942 ημερομίσθια, η ασφάλισή της αυτή, κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων, θα οδηγούσε στη θεμελίωση δικαιώματος σύνταξης από το Ι.Κ.Α. και συνεπώς, ανεξαρτήτως του αν συνέτρεχαν οι λοιποί όροι του άρθρου 9 του ν. 1654/1986, δεν δικαιούται τη σύνταξη του θανόντος πατέρα της. Κατά της ως άνω απορριπτικής πράξης η αναιρεσίβλητη δεν άσκησε ένσταση ενώπιον της Ε.Ε.Π.Κ.Σ. ή έφεση ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου εντός των προς τούτο οριζόμενων προθεσμιών. Στη συνέχεια, επικαλούμενη νέα κρίσιμα στοιχεία για την υπόθεση και συγκεκριμένα την .../17.11.2006 απόφαση του Διευθυντή του Περιφερειακού Υποκαταστήματος Συντάξεων Αθηνών του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ., με την οποία απορρίφθηκε αίτησή της, υποβληθείσα το έτος 2006 για χορήγηση σ' αυτήν

σύνταξης γήρατος από τον ασφαλιστικό αυτό φορέα, υπέβαλε στις 13.9.2007 την με αριθμ. πρωτ. ... «ένσταση» ενώπιον της Ε.Ε.Π.Κ.Σ. κατά της .../1996 πράξης της 44^{ης} Διεύθυνσης του Γ.Λ.Κ.. Η ένσταση αυτή απορρίφθηκε από την Ε.Ε.Π.Κ.Σ. με την .../2008 απόφασή της ως εκπρόθεσμη. Έφεση της αναιρεσίβλητης κατά της απορριπτικής αυτής απόφασης της Ε.Ε.Π.Κ.Σ. έγινε δεκτή με την 1636/2012 απόφαση του ΙΙΙ Τμήματος. Ειδικότερα, με την απόφαση αυτή, έγινε δεκτό ότι τα συνταξιοδοτικά δεδομένα της .../1996 πράξης της 44^{ης} Διεύθυνσης του Γ.Λ.Κ. είχαν καταστεί οριστικά και δεν ήταν πλέον επιτρεπτή η επανεξέταση της οικείας συνταξιοδοτικής υπόθεσης, παρά μόνο κατ' εξαίρεση, εφόσον συνέτρεχε κάποια από τις ειδικά απαριθμούμενες στο νόμο περιπτώσεις, όπως η προβλεπόμενη από την παράγραφο 7 του άρθρου 66 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα περίπτωση, ήτοι η υποβολή αίτησης που στηρίζεται σε νέα κρίσιμα έγγραφα. Με την ίδια απόφαση έγινε δεκτό, επίσης, ότι η .../13.9.2007 «ένσταση» της τότε εκκαλούσας έπρεπε κατ' ορθή εκτίμηση του περιεχομένου της, να θεωρηθεί ως αίτηση υποβαλλόμενη κατά τις διατάξεις του άρθρου 66 παρ. 7 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, εξεταστέα από την αρμόδια 44^η Διεύθυνση του Γ.Λ.Κ. και όχι από την Ε.Ε.Π.Κ.Σ.. Με βάση τις παραδοχές αυτές με την ίδια απόφαση του ΙΙΙ Τμήματος ακυρώθηκε η .../2008 απόφαση της Ε.Ε.Π.Κ.Σ. ως αναρμοδίως εκδοθείσα και παραπέμφθηκε η ως άνω εκτιμηθείσα ως αίτηση της τότε εκκαλούσας στην 44^η Διεύθυνση του Γ.Λ.Κ., προκειμένου να εξετασθεί για πρώτη φορά και να κριθεί περαιτέρω, εάν η προσκομισθείσα .../17.11.2006 απόφαση του Διευθυντή του Περιφερειακού Υποκαταστήματος Συντάξεων Αθηνών του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. αποτελεί νέο κρίσιμο έγγραφο, που δικαιολογεί την επανεξέταση της συνταξιοδοτικής υπόθεσης, η οποία είχε ήδη

καταστεί οριστική. Κατόπιν αυτών εκδόθηκε η .../2013 πράξη της Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Στρατιωτικών και Πολεμικών Συντάξεων του Γ.Λ.Κ., με την οποία απορρίφθηκε η .../13.9.2007 αίτηση της αναιρεσίβλητης ως αβάσιμη, καθώς κρίθηκε ότι η ως άνω απόφαση του Διευθυντή του Περιφερειακού Υποκαταστήματος Συντάξεων Αθηνών του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. δεν αποτελεί νέο κρίσιμο έγγραφο, διότι «δεν υπήρχε κατά το χρόνο έκδοσης της αριθμ. .../96 πράξης (...) αλλά εκδόθηκε σε μεταγενέστερο χρόνο και επί πλέον δεν αποδεικνύει ότι το διατακτικό της παραπάνω πράξης ήταν εσφαλμένο». Έφεσή της κατά της τελευταίας αυτής πράξης έγινε δεκτή με την προσβαλλόμενη απόφαση. Ειδικότερα, το εκδόν αυτή Τμήμα έκρινε ότι συντρέχει εν προκειμένω περίπτωση επιτρεπτής επανεξέτασης οριστικώς κριθείσας συνταξιοδοτικής υπόθεσης, δοθέντος ότι η .../17.11.2006 απόφαση του Διευθυντή του Περιφερειακού Υποκαταστήματος Συντάξεων Αθηνών του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. αποτελεί νέο κρίσιμο έγγραφο, το οποίο δύναται να στηρίξει την κατά τις διατάξεις του άρθρου 66 παρ. 7 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα εξέταση σε πρώτο βαθμό υπόθεσης, επί της οποίας έχει ήδη εκδοθεί σχετική απορριπτική συνταξιοδοτική πράξη, που έχει καταστεί οριστική. Το έγγραφο δε αυτό, κατά την κρίση του Τμήματος, δεν ελήφθη υπόψη και το περιεχόμενό του δεν εκτιμήθηκε από το αρμόδιο συνταξιοδοτικό όργανο, που επελήφθη της αρχικώς υποβληθείσας αίτησης της αναιρεσίβλητης να της μεταβιβασθεί η σύνταξη του αποβιώσαντος πατέρα της, καθώς είναι μεταγενέστερο, η δε έκδοση ή προσκόμισή του νωρίτερα - ήτοι κατά την αρχική υποβολή του εν λόγω αιτήματος - δεν ήταν δυνατή, αφού αυτή κατά το χρόνο εκείνο δεν είχε συμπληρώσει ακόμη το ελάχιστο απαιτούμενο όριο ηλικίας, προκειμένου να

ζητήσει τη συνταξιοδότησή της από το Ι.Κ.Α. και επομένως να επιδιώξει με αίτησή της την έκδοσή του. Επιπλέον, το δικάσαν Τμήμα έκρινε ότι από το έγγραφο αυτό συνάγεται η μη συνδρομή στο πρόσωπο της αναιρεσίβλητης της αρνητικής εκείνης προϋπόθεσης, στην οποία αποκλειστικώς και μόνο στηρίχθηκε η απορριπτική κρίση της αρχικής .../7.3.1996 πράξης της 44^{ης} Διεύθυνσης, καθόσον αυτή δεν διατηρούσε κατά το χρόνο της διάξευξης (χρόνο επαγωγής του επίμαχου συνταξιοδοτικού δικαιώματος) ενεργό ασφαλιστικό δεσμό με τον εν λόγω ασφαλιστικό φορέα (Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ.) προκειμένου να θεμελιώσει δικαίωμα συνταξιοδότησης. Η έλλειψη δε της αρνητικής αυτής προϋπόθεσης ασκούσε ουσιώδη επιρροή στη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού της δικαιώματος, υπό την έννοια ότι το συνταξιοδοτικό όργανο που εξέδωσε την αρχική απορριπτική πράξη, αν τελούσε σε γνώση της, θα κατέληγε σε διαφορετική κρίση. Με τις παραδοχές αυτές, το Τμήμα έκρινε ότι εσφαλμένως απορρίφθηκε η .../13.9.2007 αίτηση της τότε εκκαλούσας και συνακόλουθα έκανε δεκτή την έφεσή της, εξαφάνισε την προσβληθείσα πράξη και διέταξε την αναπομπή της υπόθεσης στη Διεύθυνση Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Στρατιωτικών και Πολεμικών Συντάξεων του Γ.Λ.Κ., προκειμένου να κριθεί κατ' ουσίαν το δικαίωμα της αναιρεσίβλητης για κανονισμό σύνταξης κατά μεταβίβαση με την εξέταση της συνδρομής στο πρόσωπό της κατά το κρίσιμο έτος 1991 (οπότε κατέστη αμετάκλητη η .../1989 απόφαση του διαζυγίου της) των απαιτούμενων κατά νόμο προϋποθέσεων.

9. Με τον πρώτο λόγο αναίρεσης προβάλλεται ότι κατ' εσφαλμένη ερμηνεία ως προς την έννοια του ενεργού ασφαλιστικού δεσμού το δικάσαν Τμήμα έκρινε ότι η αναιρεσίβλητη δεν είχε κατά τον κρίσιμο χρόνο επαγωγής

του συνταξιοδοτικού της δικαιώματος ενεργό ασφαλιστικό δεσμό με το Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ.. Ο λόγος αυτός είναι βάσιμος. Και τούτο διότι, όπως έγινε δεκτό στη σκέψη 5, η ασφάλιση της διαζευγμένης θυγατέρας σε οργανισμό κύριας σύνταξης ως προϋπόθεση αποκλεισμού του δικαιώματος συνταξιοδότησής της από το Δημόσιο δεν αρκεί να είναι περιστασιακή, αλλά πρέπει να υφίσταται ενεργός ασφαλιστικός δεσμός, δηλαδή τέτοιος που υπό συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά, κατά περίπτωση εξεταζόμενα (ημέρες ασφάλισης, ηλικία, υγεία, είδος επαγγελματικής απασχόλησης), δύναται κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων να οδηγήσει σε χορήγηση σύνταξης από τον ασφαλιστικό οργανισμό, κρίσιμος δε χρόνος για να κριθεί εάν ο ασφαλιστικός δεσμός είναι ενεργός είναι ο χρόνος επαγωγής του συνταξιοδοτικού δικαιώματος. Στην ένδικη υπόθεση, η κρίση του δικάσαντος Τμήματος περί μη συνδρομής ενεργού ασφαλιστικού δεσμού στηρίχθηκε αποκλειστικά στο γεγονός ότι η εκδοθείσα, μετά 10 έτη από την έκδοση της .../7.3.1996 απορριπτικής πράξης της 44^{ης} Διεύθυνσης του Γ.Λ.Κ., .../17.11.2006 απόφαση του Διευθυντή του Περιφερειακού Υποκαταστήματος Συντάξεων Αθηνών του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ., απέρριψε την αίτηση που υπέβαλε το έτος 2006 η αναιρεσίβλητη για χορήγηση σ' αυτήν σύνταξης γήρατος από τον ασφαλιστικό αυτό φορέα, χωρίς περαιτέρω να αναφέρεται ο λόγος, για τον οποίο απορρίφθηκε η εν λόγω αίτηση. Μόνη, όμως, η απόρριψη του αιτήματος για χορήγηση στην αναιρεσίβλητη σύνταξης γήρατος από το Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. το έτος 2006 δεν αναιρεί τα δεδομένα, στα οποία στήριξε την κρίση του το Γ.Λ.Κ., ήτοι ότι κατά το χρόνο επαγωγής του συνταξιοδοτικού δικαιώματος της αναιρεσίβλητης, που όπως κρίθηκε με την αναιρεσιβαλλομένη, ήταν ο χρόνος διάζευξης αυτής το έτος 1991, υπήρχε

ενεργός ασφαλιστικός δεσμός, δηλαδή τέτοιος που με βάση τις ημέρες ασφάλισης και την ηλικία της μπορούσε κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων να οδηγήσει σε χορήγηση σύνταξης από τον ασφαλιστικό οργανισμό, στον οποίο ήταν ασφαλισμένη. Επομένως, η .../17.11.2006 απόφαση του Διευθυντή του Περιφερειακού Υποκαταστήματος Συντάξεων Αθηνών του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ., στο απορριπτικό αποτέλεσμα της οποίας στήριξε το δικάσαν Τμήμα την κρίση του περί μη συνδρομής ενεργού ασφαλιστικού δεσμού, δεν αποτελεί νέο κρίσιμο έγγραφο, κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 66 παρ. 7 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα (π.δ. 169/2007), που δικαιολογεί την επανεξέταση της εν λόγω οριστικώς κριθείσας συνταξιοδοτικής υπόθεσης, αφού, ως αφορώσα επιγενόμενα του χρόνου επαγωγής του συνταξιοδοτικού δικαιώματος της αναιρεσίβλητης δεδομένα, δε δύναται να ασκήσει ουσιώδη επιρροή επί του συνταξιοδοτικού της δικαιώματος, υπό την έννοια ότι η έρευνά της θα οδηγούσε σε διαφορετικό αποτέλεσμα. Κατόπιν αυτών, και ο δεύτερος λόγος αναίρεσης είναι βάσιμος. Κατά τη μειοψηφήσασα γνώμη που διατύπωσαν η Πρόεδρος Ανδρονίκη Θεοτοκάτου και η Σύμβουλος Αργυρώ Μαυρομμάτη, συντρέχει εν προκειμένω περίπτωση επιτρεπτής επανεξέτασης οριστικώς κριθείσας συνταξιοδοτικής υπόθεσης, δοθέντος ότι η επικαλούμενη, από την αναιρεσίβλητη, .../17.11.2006 απόφαση του Διευθυντή του Περιφερειακού Υποκαταστήματος Συντάξεων Αθηνών του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ., αποτελεί νέο κρίσιμο έγγραφο, το οποίο δύναται να στηρίξει την, κατά τις διατάξεις του άρθρου 66 παρ. 7 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, εξέταση σε πρώτο βαθμό υπόθεσης, επί της οποίας έχει ήδη εκδοθεί σχετική απορριπτική συνταξιοδοτική πράξη, που έχει καταστεί οριστική. Ειδικότερα, το έγγραφο αυτό δεν ελήφθη

υπόψη και το περιεχόμενό του δεν εκτιμήθηκε από το αρμόδιο συνταξιοδοτικό όργανο, που επελήφθη της αρχικώς υποβληθείσας αίτησης της αναιρεσίβλητης να της μεταβιβασθεί η σύνταξη του αποβιώσαντος πατέρα της, καθώς είναι μεταγενέστερο, η δε έκδοση ή προσκόμισή του νωρίτερα - ήτοι κατά την αρχική υποβολή του εν λόγω αιτήματος - δεν ήταν δυνατή, καθώς η αναιρεσίβλητη, κατά το χρόνο εκείνο, δεν είχε συμπληρώσει ακόμη το ελάχιστο απαιτούμενο όριο ηλικίας, προκειμένου να ζητήσει τη συνταξιοδότησή της από το Ι.Κ.Α. και επομένως να επιδιώξει με αίτησή της την έκδοσή του. Από το έγγραφο δε αυτό προκύπτει ότι δεν συνέτρεχε στο πρόσωπο της αναιρεσίβλητης η αρνητική εκείνη προϋπόθεση, στην οποία αποκλειστικώς και μόνο στηρίχθηκε η απορριπτική κρίση της αρχικής .../7.3.1996 πράξης της 44^{ης} Διεύθυνσης, εφόσον δεν διατηρούσε κατά το χρόνο της διάζευξής της (χρόνο επαγωγής του επίμαχου συνταξιοδοτικού δικαιώματος) ενεργό ασφαλιστικό δεσμό με τον εν λόγω ασφαλιστικό φορέα, για τη χορήγηση σύνταξης γήρατος. Η έλλειψη της αρνητικής αυτής προϋπόθεσης μπορούσε να ασκήσει ουσιώδη επιρροή στη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος της αναιρεσίβλητης, καθόσον το συνταξιοδοτικό όργανο που εξέδωσε την αρχική απορριπτική πράξη αν τελούσε σε γνώση της θα κατέληγε σε διαφορετική κρίση, αφού η εν λόγω υπό στοιχείο γγ' προϋπόθεση αποβλέπει, κατά το σκοπό του νόμου, στο να αποκλεισθεί από τη μεταβιβαζόμενη σύνταξη η θυγατέρα εκείνη, η οποία υπό συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά, κατά περίπτωση εξεταζόμενα, δύναται να λάβει σύνταξη από οργανισμό κύριας σύνταξης, και όχι να αποστερηθεί, την εν λόγω από μεταβίβαση σύνταξη, εκείνη, στο πρόσωπο της οποίας, συντρέχει άγωνα, κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων, ασφάλιση για σύνταξη.

10. Αναιρουμένης δε της προσβαλλόμενης απόφασης του ΙΙΙ Τμήματος για τους ανωτέρω λόγους, παρέλκει ως αλυσιτελής η εξέταση του τρίτου λόγου αναίρεσεως. Επομένως, η ένδικη αίτηση πρέπει να γίνει δεκτή. Το Δικαστήριο, τέλος, εκτιμώντας τις περιστάσεις, κρίνει ότι η ανααιρεσίβλητη πρέπει να απαλλαγεί από τα δικαστικά έξοδα του Δημοσίου για την κατ' αναίρεση δίκη (άρθρο 275 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, σε συνδυασμό με το άρθρο 123 του π.δ/τος 1225/1981, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 παρ. 2 του ν. 3472/2006).

11. Μετά την αναίρεση της προσβαλλόμενης απόφασης του ΙΙΙ Τμήματος για εσφαλμένη ερμηνεία και πλημμελή εφαρμογή του νόμου, η υπόθεση που δεν χρειάζεται διερεύνηση κατά το πραγματικό της μέρος (άρθρα 58 παρ. 4 π.δ/τος 774/1980 και 116 π.δ. 1225/1981), πρέπει να διακρατηθεί και να δικασθεί στην ουσία από την Ολομέλεια η έφεση της ανααιρεσίβλητης. Σύμφωνα δε με όσα έγιναν προηγουμένως δεκτά, η έφεση πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη, αφού η .../17.11.2006 απόφαση του Διευθυντή του Περιφερειακού Υποκαταστήματος Συντάξεων ... του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. δεν αποτελεί νέο κρίσιμο έγγραφο, κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 66 παρ. 7 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, που δικαιολογεί την επανεξέταση της οριστικώς κριθείσας συνταξιοδοτικής υπόθεσης της εκκαλούσας και επομένως ορθώς η προσβαλλόμενη .../2013 πράξη της Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Στρατιωτικών και Πολεμικών Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους απέρριψε την αίτηση της εκκαλούσας για επανεξέταση της οριστικώς κριθείσας συνταξιοδοτικής της υπόθεσης και κανονισμό σ' αυτήν σύνταξης κατά μεταβίβαση, ως διαζευγμένης θυγατέρας αποβιώσαντος στρατιωτικού

συνταξιούχου. Συνακόλουθα, πρέπει να διαταχθεί η κατάπτωση του κατατεθέντος παραβόλου έφεσης υπέρ του Δημοσίου.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την αίτηση αναίρεσης του Ελληνικού Δημοσίου.

Αναιρεί την προσβαλλόμενη 2612/2015 οριστική απόφαση του ΙΙΙ Τμήματος του Δικαστηρίου τούτου.

Απαλλάσσει την αναιρεσίβλητη από τα δικαστικά έξοδα του Δημοσίου για την κατ' αναίρεση δίκη.

Διακρατεί και δικάζει την έφεση και απορρίπτει αυτήν. Και

Διατάσσει την κατάπτωση του παραβόλου έφεσης υπέρ του Δημοσίου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στην Αθήνα, στις 23 Μαΐου 2018.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΑ ΠΑΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του, στις 7 Νοεμβρίου 2018.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ